

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 marca 2017 r.

NK-KE.431.7.2017.TW

Pan
Marek Warcholiński
Starosta Strzeliński

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 8, 9, 10 i 13 lutego 2017 r., na podstawie przepisu art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 lutego 2017 r. nr 14 i 15 zespół kontrolny z Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie:

- Tomasz Woch – inspektor wojewódzki (przewodniczący zespołu kontrolnego),
- Tomasz Ogorzelec – inspektor wojewódzki (członek zespołu kontrolnego),

przeprowadził w Starostwie Powiatowym w Strzelinie, z siedzibą ul. Kamienna 10, 57-100 Strzelin (zwanym dalej Urzędem), kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na organizacji na terenie powiatu strzelińskiego punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej (Dz. U. poz. 1255 z późn. zm.), zwaną dalej u.n.p.p.e.p.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 15 grudnia 2016 r. *Planem kontroli na I półrocze 2017 r.* (sygn. NK-KE.430.5.2016.DD).

Przedmiotem kontroli było przygotowanie organizacyjne powiatu strzelińskiego do wykonania zadania, a także zgodność lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z przepisami prawa. Ponadto kontroli podlegała realizacja obowiązków informacyjnych oraz dokumentowanie udzielanych porad prawnych.

Okres objęty kontrolą obejmował czas od dnia 1 września 2015 r. do dnia kontroli.

Kontrola została wpisana w książce kontroli pod nr 4/2017.

Funkcję Starosty Strzelińskiego w okresie objętym kontrolą pełnił Pan Marek Warcholiński¹.

¹ Uchwała Nr II/2/14 Rady Powiatu Strzelińskiego z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wyboru Starosty Strzelińskiego.

Zadania będące przedmiotem kontroli realizowane są przez Panią Monikę Głąb – zatrudnionej na stanowisku inspektora ds. zamówień publicznych, zwanej dalej pracownikiem Urzędu.

W dniu 15 marca 2017 r. Staroście Strzebińskiemu doręczono projekt wystąpienia pokontrolnego sporządzony dnia 8 marca 2017 r. Do ustaleń zawartych w niniejszym dokumencie nie wniesiono w przewidzianym do tego terminie zastrzeżeń. Treść wystąpienia pokontrolnego, mając na uwadze powyższe oraz przepis art. 46 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 i pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, obejmuje treść projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 8 marca 2017 r., zalecenia dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej oraz termin na poinformowanie o podjętych w związku z ww. zaleceniami działaniach lub o przyczynach ich niepodjęcia.

W związku z powyższym przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

Wykonywanie zadania przez podmiot kontrolowany – tj. Starostę Strzebińskiego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Przedmiotowej oceny dokonano w oparciu następujące ustalenia w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

I. Organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

a) Prowadzenie punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez powiat.

Na terenie powiatu strzebińskiego utworzono dwa punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, co jest zgodne z dyspozycją art. 8 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 4 u.n.p.p.e.p.

W toku kontroli ustalono, że powiat strzebiński realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej polegające na organizacji nieodpłatnej pomocy prawnej w porozumieniu ze wszystkimi gminami, które znajdują się na jego terytorium. Kontrolowana jednostka zawarła w tym celu odpowiednie porozumienia, o których mowa w art. 9 ust. 1 u.n.p.p.e.p. Należy wskazać, że zarówno porozumienie zawarte w 2015 roku jak i w 2016 roku zawierały elementy, o których mowa w pkt. 1-3 ww. przepisu. W toku kontroli ustalono, iż gminy do współpracy wytypowano w ten sposób, iż do organów wykonawczych każdej z nich zwrócono się z zapytaniem o chęć współpracy, a wszystkie ww. jednostki ją zadeklarowały wraz z zamiarem udostępnienia lokali będących w ich dyspozycji.

[dowód: akta kontroli str.: 20, 89 - 133]

Zgodnie z art. 10 ust. 1 u.n.p.p.e.p powiat zawiera corocznie z okręgową radą adwokacką i radą okręgową izby radców prawnych właściwymi dla siedziby swoich władz porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze tego powiatu. W toku kontroli ustalono, że pierwsze porozumienie z ww. radami zostało zawarte w terminie wskazanym w art. 26 ust. 2 ww. ustawy i zawierało elementy, o których mowa w art. 10 ust. 1 przedmiotowego aktu normatywnego. Kolejne porozumienie z ww. radami również zostało zawarte w wymaganym terminie, a także zawierało wszystkie konieczne elementy. Zgodnie z art. 10 ust. 3 ww. ustawy o zawartych porozumieniach poinformowano tut. organ.

[dowód: akta kontroli str.: 45 - 46]

Zgodnie z art. 6 ust. 1 u.n.p.e.p. nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy zawartej z powiatem. W toku kontroli ustalono, że powiat strzeliński zawarł stosowne umowy zarówno w 2015 roku, jak i w 2016 roku. Należy podkreślić, że umowy zawarte w 2015 roku zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ww. ustawy oraz zostały zawarte w terminie wskazanym w art. 26 ust. 5 u.n.p.e.p.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 9 ust. 3 u.n.p.e.p. powiat strzeliński udostępnia na stronie Biuletynu Informacji Publicznej² informacje o siedzibie i godzinach funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej. Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu są również udostępniane informacje, o których mowa w § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 roku w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2186 z późn.zm., zwane dalej rozporządzeniem). Na marginesie należy wskazać, iż powyższy przepis wymaga aby informacje te zostały również opublikowane na stronach Biuletynu Informacji Publicznej gmin, na obszarze których zlokalizowanej są punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Spośród pięciu gmin powiatu tylko w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Strzelin opublikowano ww. informacje. Niemniej jednak fakt ten nie ma wpływu na ocenę działalności jednostki kontrolowanej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości w powyższym obszarze.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 u.n.p.e.p. porozumienia z gminami, wskazane w art. 9, należało zawrzeć do dnia 15 października 2015 roku. W toku kontroli stwierdzono, że pierwsze porozumienia z gminami nie zostały zawarte w ustawowym terminie. Datą zawarcia ww. porozumień był 23 października 2015 roku. Przyczyną niedochowania ustawowego terminu było nieposiadanie przez Starostę Strzeleńskiego przed 15 października 2015 r. pełnych informacji dotyczących lokalizacji oraz wyposażenia lokali zaproponowanych przez poszczególne gminy jako miejsc świadczeń nieodpłatnej pomocy prawnej.
[dowód: akta kontroli str.: 41 – 44, 111, 115, 119, 123, 127]

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 4 i pkt 5 u.n.p.e.p. jednym z obowiązkowych elementów umowy zawieranej pomiędzy adwokatem lub radcą prawnym a powiatem w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej jest konieczność określenia niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych oraz zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej. W toku kontroli stwierdzono, że wszystkie umowy zawarte w dniu 15 grudnia 2016 roku nie zawierały elementów wskazanych powyżej.

Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości była niedostateczna znajomość przepisów u.n.p.e.p. przez osobę, która była odpowiedzialna za zredagowanie treści ww. umów.
[dowód: akta kontroli str. 47 - 88]

b) Powierzenie prowadzenia punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż liczba punktów świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej, której prowadzenie powierzono organizacji pozarządowej, jest zgodna z art. 11 ust. 1

² <http://bip.pzstrzelin.fimm.pl/bipkod/14631807>

u.n.p.p.e.p. Zarówno w 2015 r. jak i w 2016 r. wybór podmiotu, któremu powierzono prowadzenie ww. punktu był poprzedzony konkursem (art. 11 ust. 2 ww. ustawy), o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm., zwana dalej u.d.p.p.w.). W wyniku kontroli stwierdzono, iż obydwa ww. konkursy zostały ogłoszone w sposób wskazany w art. 13 ust. 3 ww. ustawy, natomiast treść ogłoszenia konkursowego oraz termin składania ofert były zgodne z ust. 1 oraz ust. 2 przedmiotowego przepisu. W celu zaopiniowania otrzymanych ofert w obydwu ww. konkursach Starosta Strzeliński powołał komisje konkursowe, zadośćuczyniając art. 15 ust. 2a – ust. 2da u.d.p.p.w.
[dowód: akta kontroli str.: 20 - 21, 134, 140]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż zarówno w 2015 jak i w 2016 roku konkursy w przedmiocie powierzenia prowadzenia jednego z punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej wygrał ten samo podmiot – Fundacja „W Służbie Wsi”. Ocena złożonych przez powyższy podmiot ofert wykazała, iż zostały one przedstawione w wyznaczonym terminie jak również to, iż spełniają one zarówno warunki formalne, określone w art. 14 ust. 1 u.d.p.p.w., natomiast sama organizacja pozarządowa spełnia również warunki określone w art. 11 ust. 6 i ust. 11 u.n.p.p.e.p.

Ogłoszenia wyników przeprowadzonych konkursów zawierały informacje, o których mowa w art. 15 ust. 2h u.d.p.p.w. oraz zostały we właściwy sposób opublikowane (art. 15 ust. 2j przedmiotowego aktu normatywnego). Obydwie umowy zawarte z wybraną organizacją pozarządową miały formę pisemną (art. 16 ust. 2 ww. ustawy), jak również zawierały wszystkie wymagane elementy (art. 11 ust. 7 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 – 6 u.n.p.p.e.p.). Zgodnie z art. 15 ust. u.d.p.p.w. zawarcie umowy z organizacją pozarządową, która wygrała konkurs, organ administracji publicznej zawiera, bez zbędnej zwłoki umowę. W 2016 r. zawarcie umowy nastąpiło 19 grudnia, a więc 5 dni po ogłoszeniu wyników konkursu co należy uznać za zgodne z ww. przepisem. Rozstrzygnięcie konkursu w 2015 r. nastąpiło w dniu 22 grudnia natomiast umowa nr 6/OA/2016 została zawarta w dniu 5 lutego 2016 r., a więc 45 dni później. W treści wyjaśnień udzielonych w powyższym zakresie wskazano, iż przyczyną zawarcia umowy w ww. terminie był fakt, iż dopiero w dniu 1 lutego 2016 r. powiat strzeliński otrzymał od Wojewody Dolnośląskiego informację o decyzji Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2016 r. o zwiększeniu planu dotacji dla jednostki w zw. z realizacją ww. zadania. Niemniej jednak samo zadanie było realizowane od dnia 2 stycznia 2016 r. Na marginesie należy wskazać, iż w lutym 2016 r. wybrana organizacja pozarządowa otrzymała 2 transze z zaplanowanych 12, składających się na ogólną kwotę dotacji – w związku z faktem, iż w styczniu 2016 r. w ogóle nie otrzymała środków finansowych na realizację ww. zadania (§ 3 ust. 1 ww. umowy). Mając na uwadze powyższe należy wskazać, iż udzielone wyjaśnienia zasługują na uwzględnienie.
[dowód: akta kontroli str.: 20 – 21, 34, 36, 136 - 138, 142 - 152]

Niemniej jednak w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono w powyższym obszarze następujące nieprawidłowości.

Zarówno w 2015 jak i w 2016 roku wybór organizacji pozarządowych do prowadzenia jednego z punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej został dokonany z uchybieniem obowiązujących terminów - ogłoszenia o wyborze opublikowano odpowiednio 7 oraz 14 dni po wymaganym terminie³.

³ Zgodnie z art. 26 ust. 4 u.n.p.p.e.p. w 2015 r. wybór miał nastąpić do dnia 15 grudnia tymczasem stosowne ogłoszenie zostało opublikowane dopiero 22 grudnia 2015 r. W kolejnych latach wybór organizacji pozarządowej

[dowód: akta kontroli str.: 20 – 21, 136, 143 - 144]

Zgodnie z art. 19 pkt 1 i pkt 2 u.d.p.p.w. oraz wydanymi na ich podstawie aktami wykonawczymi⁴ zarówno oferta realizacji zadania publicznego jak i umowa w powyższym zakresie są składane oraz zawierane na wzorach stanowiących załączniki do nich. W wyniku kontroli stwierdzono, iż oferty z 2015 oraz z 2016 r. zostały złożone na właściwych wzorach dokumentów. W zakresie zawartych umów należy wskazać, iż umowa nr 90/OA/2016 zawarta w dniu 19 grudnia 2016 r. sporządzona została na wzorze stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia z 2010 r. co stanowi naruszenie § 2 ust. 1 rozporządzenia z 2016 r⁵. Niemniej jednak, na co wskazano powyżej, przedmiotowa umowa zawiera wszystkie elementy wymagane art. 11 ust. 7 u.n.p.p.e.p., zatem ww. okoliczność stanowi tylko uchybienie formalne, które nie wywiera znaczącego wpływu na prawidłowość realizacji zadania.

[dowód: akta kontroli str.: 145 - 152]

II. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

W wyniku kontroli ustalono, iż godziny działania punktów funkcjonujących w powiecie strzelińskim są zgodne z przepisem art. 8 ust. 3 u.n.p.p.e.p. Ponadto w toku oględzin, którymi objęto obydwie punkty, ustalono, iż wszystkie lokale, w których one funkcjonują, spełniają warunki określone w § 5 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 rozporządzenia a pomoc w nich jest udzielana w sposób wskazany w § 3 ww. aktu normatywnego, natomiast w miejscach, w których osoby oczekują na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, udostępniono informacje, o których mowa w ust. 5 ww. przepisu.

Pozytywnie oceniono również terminowość przekazywania staroście kart udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z oświadczeniami, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 i ust. 4 u.n.p.p.e.p. (art. 7 ust. 2 ww. ustawy), sposób przechowywania samych oświadczeń (art. 4 ust. 6 u.n.p.p.e.p.) oraz wypełnianie kart w zakresie wskazanym w § 7 ust. 1, ust. 2 i ust. 6 rozporządzenia. W toku kontroli zweryfikowano karty z lutego (łącznie 51 kart), maja (łącznie 57 kart), sierpnia (łącznie 59 kart) oraz listopada (łącznie 50 kart) 2016 r.

Ponadto ustalono, iż od 1 stycznia 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. w punkcie prowadzonym przez powiat strzeliński w porozumieniu z gminami udzielono łącznie 504 porad prawnych, natomiast w punkcie, którego prowadzenie powierzono organizacji pozarządowej w powyższym okresie udzielono 168 porad prawnych.

Dwa punkty udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie strzelińskim funkcjonują w sześciu nw. lokalizacjach:

ma następować do dnia 30 listopada roku poprzedzającego (art. 11 ust. 12 pkt 1 u.n.p.p.e.p.) tymczasem stosowne ogłoszenie opublikowano 14 grudnia 2016 r.

⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r. Nr 6 poz. 25, obowiązywało w okresie od 18 stycznia 2011 r. do 2 września 2016 r., zwane dalej rozporządzeniem z 2010 r.) oraz rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 1300, obowiązuje od dnia 3 września 2016 r., zwane dalej rozporządzeniem z 2016 r.).

⁵ Przepisy rozporządzenia z 2016 r. należy stosować do konkursów ogłoszonych po dniu wejścia w życie przedmiotowego aktu normatywnego, co nastąpiło 3 września 2016 r. Konkurs na 2017 r. ogłoszono w dniu 18 października 2016 r.

Pierwszy punkt funkcjonuje w budynku Starostwa Powiatowego w Strzelinie przy ul. Kamiennej 10 w następujących godzinach:

- poniedziałek, środa i piątek od 8:00 do 12:00;
- wtorek od 14:00 do 18:00;
- czwartek od 10:00 do 14:00.

Prowadzenie przedmiotowego punktu powierzono organizacji pozarządowej – fundacji o nazwie „W Służbie Wsi”. Porad prawnych udziela adwokat lub radca prawny.

Drugi z punktów świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej jest prowadzony przez powiat strzeliński w porozumieniu ze wszystkimi gminami położonymi na terenie powiatu. Porad prawnych udzielają adwokaci lub radcy prawni wyznaczeni przez właściwą okręgową radę adwokatów oraz okręgową izbę radców prawnych. Miejsca oraz godziny funkcjonowania przedmiotowego punktu przedstawiają się następująco:

1. Urząd Miasta i Gminy Strzelin, ul. Ząbkowicka 11, w godzinach od 10:00 do 14:00, w poniedziałek;
2. Urząd Gminy Borów, ul. Konstytucji 3 Maja 22, w godzinach od 12:00 do 16:00 w poniedziałek.
3. Zakład Usług Komunalnych w Przewornie, ul. Poczтовая 6, w godzinach od 15:00 do 19:00 w środę;
4. Urząd Gminy Kondratowice, ul. Nowa 1, w godzinach od 14:30 do 18:30, w środę;
5. Izba Muzealna w Wiązowie, pl. Wolności 37 w godzinach od 10:00 do 14:00, w piątek (lokal tymczasowy);

Przeprowadzona kontrola wykazała następujące nieprawidłowości w zakresie harmonogramu funkcjonowania ww. punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej oraz położenia lokali, w których się ją świadczy.

Zgodnie z art. 8 ust.3 u.n.p.e.p. każdy punkt nieodpłatnej pomocy prawnej ma funkcjonować w przeciętnym wymiarze pięciu dni w tygodniu. Wątpliwości nie budzi prawidłowość funkcjonowania (w całym okresie objętym kontrolą) punktu zlokalizowanego w budynku Urzędu. Drugi z punktów natomiast funkcjonuje tylko przez 3 dni w tygodniu tj. w poniedziałek (dwa lokale), środę (dwa lokale) oraz piątek (jeden lokal)⁶. W 2016 roku punkt ten funkcjonował tylko przez dwa dni w tygodniu tj. w poniedziałek (jeden lokal) i środę (cztery lokale)⁷. Udzielając w powyższym zakresie wyjaśnień kierownik kontrolowanej jednostki wskazał co następuje:

„Przesłanką ku temu było zmaksymalizowanie dostępności mieszkańców powiatu, w tym jego najdalszych obszarów do nieodpłatnej pomocy prawnej. Alternatywą było ulokowanie obu punktów w obiektach Powiatu które znajdują się tylko w mieście Strzelin. Wybór takiej formuły spowodował, iż bardzo istotną rolę w procesie uzgadniania pracy poszczególnych lokalizacji miało stanowisko władz Gmin (...). Szczególnie w przypadku dyżurów

⁶ <http://bip.pzstrzelin.fimm.pl/bipkod/14631807>

⁷ <http://bip.pzstrzelin.fimm.pl/bipkod/12740531>

w godzinach popołudniowych kwestie te związane są z możliwością udostępnienia lokalu i jego późniejszej obsługi (zamknięcia) przez właściciela lokalu.”

Dalej w wyjaśnieniach wskazano, iż w 2016 roku nie otrzymano jakichkolwiek sygnałów wskazujących na to, iż *spiętrzenie* funkcjonowanie poszczególnych lokali jednego z punktów w środę negatywnie wpływa na dostępność do bezpłatnej pomocy prawnej. Ponadto wskazano, iż, cyt.:

„(...) wobec szeregu czynników mających wpływ na tworzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej zapis art. 8 ust. 3 ustawy odczytywany jako „co najmniej 5 dni tygodnia” może prowadzić do uszczuplenia rozproszenia terytorialnego, a co za tym idzie obniżenia skuteczności tej pomocy (...).”

Mając na uwadze przytoczone wyjaśnienia należy wskazać co następuje. Na aprobatę zasługuje fakt, iż jeden z dwóch punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej funkcjonuje w każdej z gmin powiatu strzelińskiego. Niewątpliwie wpisuje się to w zamiar ustawodawcy objęcia nieodpłatną pomocą prawną jak najszerszego kręgu obywateli, a przy tym zapewnia bliskość od miejsc ich zamieszkania. Słuszny jest również argument, iż dokonując lokalizacji punktu udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalu gminnym jego właściciel ma prawo współdecydowania o dniach i godzinach jego otwarcia z uwagi na konieczność zapewnienia stosownej obsługi. Niemniej jednak ustawodawca wskazał, iż każdy z punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej musi funkcjonować przeciętnie (nie zaś *co najmniej* jak wskazano w powyższych wyjaśnieniach) przez 5 dni w tygodniu, nie mniej niż 4 godziny dziennie⁸. Użycie zwrotu *przeciętnie*⁹ nie oznacza, iż w każdym z tygodni miesiąca punkt musi działać przez 5 dni. W niektórych sytuacjach będzie to wręcz niemożliwe¹⁰. Należy zatem wskazać, iż przeciętna liczba dni funkcjonowania każdego punktu w skali tygodnia musi wynosić 5 co oznacza np., iż liczba ta w jednym tygodniu może wynosić 4 a w kolejnym 6 dni. Gdyby przyjąć tok rozumowania wyrażony w przywołanych wyjaśnieniach oznaczałoby to, iż każdy punkt musi funkcjonować 5 razy w tygodniu (np. dwa razy jednego dnia w dwóch różnych lokalach i raz w trzecim lokalu) po minimum 4 godziny. Jednakże użycie przez ustawodawcę zwrotu *przeciętnie 5 dni w tygodniu* zamiast *5 razy w tygodniu* wyklucza taką możliwość. Ponadto z brzmienia art. 8 ust. 3 u.n.p.e.p. nie wynika aby zamiarem ustawodawcy było wprowadzenie możliwości kumulowania godzin pracy poszczególnych punktów¹¹ w zamian za możliwość pracy w wymiarze mniejszym niż przeciętnie 5 dni w tygodniu.

Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisu art. 8 ust. 3 u.n.p.e.p. w zakresie dni funkcjonowania punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

[dowód: akta kontroli str.: 34 - 37]

⁸ Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości wyrażonego na str. 4 i 5 dokumentu z dnia 10 grudnia 2015 r. dostępnego pod adresem: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/dla-wykonawcow>, wobec braku innego określenia przez ustawodawcę, wymiar 5 dni należy weryfikować w skali tygodnia.

⁹ W tym kontekście słowo to oznacza wynik podzielenia pewnej sumy składników przez ich liczbę.

¹⁰ Zgodnie ze stanowiskiem, o którym mowa w przypisie nr 2, jeżeli w danym tygodniu poza niedzielą, która jest dniem wolnym od pracy na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 90), przypadnie dzień lub dni, o których mowa w pkt 1 ww. przepisu (np. 25 i 26 grudnia lub 1 i 3 maja) nie powstaje obowiązek odpracowania ww. dni wolnych.

¹¹ Czego przykładem jest tryb pracy jednego z punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie strzelińskim.

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, iż 4 z 5 lokali (wszystkie lokale poza tym umiejscowionym w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie), w których funkcjonuje punkt prowadzony wspólnie przez powiat strzeliński z gminami nie w pełni uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie dostępności. Dostęp do budynków Urzędu Gminy Kondratowice, Urzędu Gminy Borów oraz Zakładu Usług Komunalnych w Przewornie uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych (brak progów w drzwiach wejściowych, podjazdy) jednakże lokale, w których bezpośrednio jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna, znajdują się na poziomie pierwszego piętra, bez jakichkolwiek udogodnień komunikacyjnych. Niemniej jednak powyższe okoliczności, pomimo tego, iż świadczą o niepełnym spełnieniu wymogu określonego w § 5 ust. 3 rozporządzenia, nie skutkują brakiem możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej przez osoby niepełnosprawne¹².

W zakresie lokalu usytuowanego w Wiązowie należy wskazać, iż docelowy lokal wskazany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu spełnia wymagania określone w § 5 ust. 3 rozporządzenia¹³. W dniu przeprowadzania oględzin budynek, w którym ww. lokal się znajduje, był wyłączony z użytkowania z powodu remontu, o czym brak było jakichkolwiek informacji w powyższym publikatorze¹⁴ (mając na uwadze przepis § 4 rozporządzenia byłoby to zasadne działanie) – jedyna informacja była opublikowana bezpośrednio na remontowanym budynku. Ponadto należy wskazać, iż z poziomu chodnika do ww. lokalu tymczasowego prowadzą kamienne stopnie, bez jakiegokolwiek podjazdu, co może znacząco utrudniać, a w niektórych przypadkach uniemożliwiać, dostęp do ww. lokalu osobom niepełnosprawnym ruchowo. Niemniej jednak, na co wskazano powyżej, powyższa lokalizacja ma jedynie tymczasowy charakter.

[dowód: akta kontroli str.: 14 – 19, 22 – 33, 35, 37]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż Starosta Strzeliński udzielił pracownikowi Urzędu upoważnienia do przetwarzania danych osobowych w związku z prowadzeniem rozliczeń punktów prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, co jest zgodnie z art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) w zw. z art. 4 ust. 7 u.n.p.e.p. Niemniej jednak przedmiotowe upoważnienie zostało udzielone dnia 6 lipca 2016 r. Zgodnie z art. 29 ww. ustawy jej zapisy dotyczące zasad udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej oraz przekazywania dokumentów z nią związanych weszły w życie dnia 1 stycznia 2016 r. Następnie wymaga zaznaczenia, iż karty nieodpłatnej pomocy prawnej, wraz ze złożonymi oświadczeniami osoby je udzielające przekazują w terminie określonym w art. 7 ust. 2 u.n.p.e.p. Tym samym należy wskazać, iż do czasu udzielenia przedmiotowego upoważnienia osoba w nim wskazana nie była upoważniona do przetwarzania danych osobowych zawartych w ww. dokumentach¹⁵.

[dowód: akta kontroli str.: 20, 40]

W wyniku kontroli zweryfikowano poprawność wypełnienia kart nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej w lutym, maju, sierpniu oraz listopadzie 2016 r., oraz przekazywania wraz z nimi wymaganych oświadczeń. W wyniku powyższych działań stwierdzono następujące nieprawidłowości.

¹² We wszystkich przypadkach osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej oświadczyły, iż w razie zgłoszenia im, że po pomoc stawia się osoba, która z uwagi na stan zdrowia, lub stopień niepełnosprawności, nie może dostać się do pokoju, w którym docelowo jest ona udzielana, pomoc prawna takiej osobie zostanie udzielona w warunkach określonych w § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, na parterze.

¹³ Punkt 3 wyjaśnień z dnia 17 lutego 2017 r.

¹⁴ Stosowne informacje, wskazujące tymczasowy adres udzielenia nieodpłatnych porad prawnych, znajdowały się jedynie na wejściu remontowanego budynku.

¹⁵ Dotyczy to kart udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej przekazanych między styczniem a majem 2016 r.

Karty z lutego 2016 r.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 w zw. z art. 4 ust. 3 i ust. 4 u.n.p.p.e.p. oraz § 7 ust. 7 oświadczenia oraz karty udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej są przekazywane staroście w sposób, który uniemożliwia ich powiązanie ze sobą oraz z osobą, która otrzymała nieodpłatną pomoc prawną¹⁶. Pomimo tego stwierdzono, iż w siedemnastu przypadkach osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej naruszyła ww. przepisy spinając karty z oświadczeniami, których one dotyczyły.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż w piętnastu przypadkach uprawnienie do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej zostało udokumentowane oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 4 u.n.p.p.e.p. Pięć przypadków odnosiło się do przesłanki z art. 4 ust. 1 pkt 1, natomiast dziesięć do przesłanki z art. 4 ust. 1 pkt 6 przedmiotowego aktu normatywnego. W każdym z ww. przypadków beneficjenci nieodpłatnej pomocy prawnej nie wyrażali zgody na wskazanie w karcie danych zbiorczych wskazanych w § 7 ust. 4 rozporządzenia. Pomimo tego karty zawierały dane wskazane w pkt 1 i pkt 2 ww. przepisu (wiek oraz płeć osoby otrzymującej nieodpłatną pomoc prawną), co naruszało dyspozycję § 7 ust. 3 przedmiotowego aktu normatywnego. Podkreślenia wymaga również, iż w każdej z ww. kart nieodpłatnej pomocy prawnej w poz. 1 jako formę udokumentowania uprawnienia do jej otrzymania wskazano na okoliczności wskazane w art. 4 ust. 1 pkt 1 lub pkt 6 u.n.p.p.e.p. nie zaś oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 4 przedmiotowej ustawy.

[dowód: akta kontroli str.: 163 - 247]

Karty z maja 2016 r.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż w dwudziestu przypadkach osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej, pomimo braku zgody jej beneficjenta, o której mowa w § 7 ust. 3 rozporządzenia, wskazała w karcie dane określone w ust. 4 pkt 1 i pkt 2 ww. przepisu. Ponadto, należy wskazać na nieprawidłowość tego rodzaju, iż w zestawieniu kart nieodpłatnej pomocy prawnej z maja 2016 roku, przekazanych Staroście Strześlińskiemu, znajdują się cztery oświadczenia osoby uprawnionej do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, o których mowa w art. 4 ust. 4 u.n.p.p.e.p., lecz tylko dwie spośród kart nieodpłatnej pomocy prawnej mają w pozycji nr 1 karty oznaczoną tą formę udokumentowania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.

W jednej z kart w poz. 1 (forma udokumentowania uprawnienia do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej) osoba jej udzielająca zaznaczyła jednocześnie dwie przesłanki (art. 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 u.n.p.p.e.p.) podczas gdy należało zaznaczyć wyłącznie jedną z nich¹⁷.

W sześciu przypadkach w poz. nr 11 karty (miejsce zamieszkania osoby otrzymującej nieodpłatną pomoc prawną) wskazano dwie pozycje podczas gdy, analogicznie jak w przypadku poz. nr 1 karty, należało wskazać tylko jedną.

[dowód: akta kontroli str.: 251 - 358]

Karty z sierpnia 2016 r.

Wraz z kartami Staroście Strześlińskiemu przekazano również (w sposób prawidłowy) jedno oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 4 u.n.p.p.e.p., niemniej jednak osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej, która przyjęła ww. dokument w żadnej ze sporządzonych przez siebie kart nie zaznaczyła, iż ww. oświadczenie było podstawą udokumentowania prawa do otrzymania pomocy. Ponadto ww. osoba w dwudziestu jeden

¹⁶ Zgodnie ze wzorem oświadczenia, stanowiącym załącznik nr 2 do u.n.p.p.e.p., wymagane jest wskazanie w nim imienia, nazwiska, adresu zamieszkania oraz nr PESEL, a w razie jego braku numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby występującej o nieodpłatną pomoc prawną.

¹⁷ Przepis § 7 ust. 5 rozporządzenia, stanowi o tym wprost. Więcej niż jedna odpowiedź jest możliwa tylko w przypadku informacji wskazanych w pkt 2 i pkt 3 wzoru karty.

przypadkach, pomimo braku zgody, o które mowa w § 7 ust. 3 rozporządzenia, wskazała w sporządzonych przez siebie kartach dane z ust. 4 pkt 1 i 2 ww. przepisu.

W wyniku kontroli ustalono, iż w dwóch przypadkach osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej w poz. 1 karty wskazała na dwie podstawy prawne udokumentowania prawa do jej otrzymania. Ponadto ww. osoba w sześciu przypadkach w poz. 11 karty wskazała na dwie odpowiedzi. Powyższe działania są sprzeczne z § 7 ust. 5 rozporządzenia.

[dowód: akta kontroli str.: 362 - 470]

Karty z listopada 2016 r.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż w jedenastu przypadkach osoba udzielająca nieodpłatnej porady prawnej, pomimo braku zgody jej beneficjenta, o której mowa w § 7 ust. 3 rozporządzenia, wskazała w karcie dane, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i pkt 2 ww. przepisu.

W jednym ze skontrolowanych przypadków udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej osoba jej udzielająca wskazała w poz. 1 karty, iż podstawą jej udzielenia był art. 4 ust. 1 pkt 2 u.n.p.e.p. Tymczasem w oświadczeniu, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ww. ustawy, zaznaczono, iż podstawą tą jest art. 4 ust. 1 pkt 1 przedmiotowego aktu normatywnego. Poza opisaną niespójnością karty z oświadczeniem¹⁸ należy ponadto wskazać, iż w poz. 1 pierwszej pierwszego z powyższych dokumentów osoba udzielająca pomocy winna wskazać, iż podstawą udokumentowania prawa do jej otrzymania była art. 4 ust. 4 ww. ustawy.

W dwóch przypadkach osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej wskazała w poz. 11 karty na dwie odpowiedzi, co jest sprzeczne z § 7 ust. 5 rozporządzenia.

[dowód akta kontroli str.: 472 - 526]

Przyczyną powstania wszystkich ww. nieprawidłowości w zakresie sporządzania oraz przekazywania kart udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej była niewystarczająca znajomość przepisów rozporządzenia oraz u.n.p.e.p. przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu dalszego usprawnienia realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Redagować umowy pomiędzy powiatem a adwokatem/radcą prawnym tak aby zawierały one wszystkie elementy, o których mowa w art. 6 ust. 2 u.n.p.e.p.
2. Dokonywać wyboru organizacji pozarządowej, której zostanie powierzone prowadzenie punktu udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, w terminie wskazanym w art. 11 ust. 12 pkt 1 u.n.p.e.p.
3. Ustalić harmonogram funkcjonowania poszczególnych punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej tak, aby był zgodny z art. 8 ust. 3 u.n.p.e.p.
4. Rzetelnie weryfikować otrzymywane od adwokatów/radców prawnych karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ich wypełnieniu podjąć działania w celu wyeliminowania ich w przyszłości.

¹⁸ Było to jedyne oświadczenie jakie znajdowało się w zbiorze kart z listopada 2016 r. Zarówno z karty jak i z oświadczenia wynikało, iż podstawa udzielenia pomocy była inna niż wiek jej beneficjenta z czego wywnioskowano powiązanie pomiędzy obydwoma ww. dokumentami (wymogi określone w art. 7 ust. 2 u.n.p.e.p. i § 7 ust. 7 rozporządzenia zostały zachowane).

Proszę o poinformowanie o sposobie wykonania powyższych zaleceń lub o przyczynach ich niewykonania w terminie do 28 kwietnia 2017 r. (art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej).

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Paweł Hreniak